

De legitimiteit van externe financiering

AUTEUR Willem Salet

Martin Cobian karakteriseert *Amsterdam Zuidas European space* (2005) met één grote penseelstreek als neoliberal en zoekt daar vervolgens een complot achter. Hiermee doet hij geen recht aan de inhoud van het boek en de verscheidenheid van opvattingen die erin naar voren komen.

Cobian spitst zijn kritiek toe op twee punten, maar wie zo categorisch redeneert als hij, heeft er vast nog wel een stuk of wat. Zijn eerste punt is dat de Zuidas is geïnitieerd door twee grote banken. Ik deel die analyse wel. Het staat ook allemaal in het boek. De gemeente was bezig met plannen voor de binnenstad, en toen zetten de banken haar voor het blok: een plek op de Zuidas of ze zouden vertrekken. (Ik had Cobian overigens wel eens willen horen als dit bouwvolume aan de binnenstad was toegevoegd.) Interessant werd het in mijn ogen toen de gemeente zich een paar jaar later actief met de Zuidas ging bezighouden met de intentie er een gevarieerd stedelijk centrum van te maken in plaats van kantoren langs de snelweg. Dat is in de eerste tien jaar niet best gelukt, onder meer doordat de doorgaande infrastructuur in de weg zit. Een dok - in welke variant dan ook - zou er moeten komen om meer stedelijke variëteit mogelijk te maken. Keynesiaanser kan het toch niet?

Dit dok is Cobians tweede punt. Persoonlijk vind ik dat de financiering van deze publieke doelstelling in eerste aanleg vanuit de publieke sector moet komen, liefst met aanvullende financiering uit Europa. Dan kan men later ontwikkelrechten uitgeven. Door de financiering voor een groot deel bij de markt te leggen, neem je een zware hypotheek op wat eruit die grond moet komen. Krijg je dan nog wel de beoogde diversiteit, inclusief bijvoorbeeld de beoogde sociale woningbouw? Dat is mijn opvatting, maar er staan ook andere in het boek.

Hier mag Cobian gerust het zijne van vinden, maar van een andere strekking vind ik zijn complottheorie. Hier steekt het verwijt achter dat de deelnemers geen autonome afweging maken en dat het onderzoek gestuurd wordt door de belangen van de financiers.

Eerst een kleine correctie: er is geld verzameld voor de proceskosten van het boek en niet voor het verrichten van onderzoek. Dat maakt voor het principe geen groot verschil, maar wel voor de omvang van de

dollartekens in de ogen, die Cobian suggereert. Mijn onderzoeksgroep heeft fondsen vergaard voor het verrichten van onderzoek naar de Zuidas bij de Europese Unie en via de regeling Besluit Subsidies Investerings Kennisinfrastructuur (Bsik). Daarbij gaat het om bedragen van een andere orde.

Onderzoek aan de universiteit doe je tegenwoordig regelmatig met financiering van derden en dan ben je tevreden als externe partijen te bewegen zijn tot financiering van het onderzoek dat past in het programma dat je voor ogen hebt. Ik bepleit zeker meer financiële ruimte aan de universiteit, maar dat neemt niet weg dat het wel degelijk mogelijk is om via externe financiering onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek van goede kwaliteit te verrichten.

Bij het boek van de Zuidas Reflector Foundation was de inzet iets anders. Het proces werd wel gefaciliteerd, maar de deelnemers moesten er in beginsel toch vooral hun eigen tijd en belangstelling in steken. Cobian richt zijn kritiek op het feit dat er in het bestuur van de stichting personen zaten die in andere rollen belang kunnen hebben bij een bepaalde ontwikkeling. Dat was mij niet ontgaan. Ik vind het juist leerzaam om contact te hebben met partijen die de zaak van binnen uit kennen. Het belang van de stichting was echter niet om gemeentepolitiek te legitimeren of om banken te plezieren. Zij had zich ten doel gesteld om feitelijke informatie over de ontwikkelingen op de Zuidas te verstrekken en om beredeneerde standpunten naar voren te brengen over mogelijke toekomst. Het boek beantwoordt volledig aan dit doel. De redacteurs hebben alle ruimte gekregen om een eigen opzet te kiezen en auteurs te selecteren. Ik kijk daar met genoegen op terug. De Zuidas Reflector Foundation bestaat inmiddels niet meer. Het is niet gelukt de platformfunctie structureel te handhaven. Er is nog veel te melden over de mogelijkheden voor de Zuidas buiten de opties die nu vrijwel exclusief door het projectmanagement worden uitgedragen. Ik raad Cobian aan zijn inzichten daarop te richten, maar als hij naar inzichten van anderen verwijst, moet hij die wel serieus nemen.

Willem Salet (W.G.M.Salet@uva.nl) is als hoogleraar stedelijke en regionale planning verbonden aan de Faculteit van Maatschappij- en Gedragwetenschappen van de Universiteit van Amsterdam.